

**НАЦРТ: ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА РОМА У
ОПШТИНИ РУМА ЗА ПЕРИОД 2017-2020.ГОДИНЕ**

**ПРЕДЛАГАЧ: КОМИСИЈА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ
ПОЛОЖАЈА РОМА**

ОПШТИНА РУМА

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

**ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА РОМА
У ОПШТИНИ РУМА
ЗА ПЕРИОД 2017 - 2020. године**

Јун, 2017.година

САДРЖАЈ:

УВОД	3
РЕЗИМЕ	6
ЕЛЕМЕНТИ АКЦИОНОГ ПЛАНА	6
РЕСУРСИ-БУЏЕТ	7
МЕХАНИЗМИ ЗА ПРИМЕНУ, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ ЛАП-а	8
ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ СА ЈАВНОШЋУ	11
УНАПРЕЂЕЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА	12
УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА РОМА	17
УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА РОМА	20
УНАПРЕЂЕЊЕ СТАНОВАЊА РОМА	22
ОСТАЛЕ ОБЛАСТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЛАП-а И УНАПРЕЂЕЊА ПОЛОЖАЈА РОМА У ОПШТИНИ РУМА	25

УВОД:

Општина Рума је, у складу са актуелним процесима који воде ка инклузији свих рањивих група становништва, донела одлуку о покретању процеса израде измена и допуна Локалног Акционог Плана (ЛАП) за унапређење положаја Рома у општини Рума за период 2015 – 2020.године, који је израђен и усвојен у мају 2015.године. Један од основних разлога за то је стварање услова на националном и локалном нивоу за бољу социјалну укљученост, као и за смањење сиромаштва и сузбијање дискриминације Рома и Ромкиња, односно стварање услова за пун приступ остваривању људских права лица ромске националности.

Влада Републике Србије усвојила је Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016 до 2025. године (у даљем тексту: Стратегија), закључком 05 број 90-1370/2016-1 на седници одржаној 3. марта 2016. године („Службени гласник РС”, број 26/2016). Стратегијом је одређено да ће њена примена бити обезбеђена усвајањем и спровођењем двогодишњих акционих планова. Акциони план за примену Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016 до 2025. године усвојен је за период од 2017 до 2018.године на седници Владе одржаној 7. јуна 2017.године.

Поред тога, као важан механизам за спровођење Стратегије Влада Републике Србије је 3. марта 2017. године донела одлуку о оснивању Координационог тела за праћење реализације Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016 до 2025.године, на основу члана 25.став 1. Уредбе о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе („Службени гласник РС”, бр. 81/07 – пречишћен текст, 69/08, 98/12 и 87/13).

Нова Стратегија се заснива на принципима инклузивности, децентрализације, рационализације, економичности и ефикасности, као и на јако значајној примени афирмативних мера. Национална стратегија се уклапа у друге постојеће стратегије које се већ имплементирају, и у том смислу је предвиђено да се мере друштвеног укључивања реализују кроз четири стратешке области: образовање, запошљавање, здравље и становање. Планирање мера на националном нивоу подразумева важност подстицања услова да се негују етнички и културни идентитет заједнице, и да се обезбеди пуна равноправност унутар ромске заједнице.

Општина Рума је због горепомнутих усвојених докумената одабрала прави тренутак за покретање израде измена и допуна ЛАП-а и самим тим обезбедила усаглашавање и праћење примене мера како на националном, тако и на локалном нивоу.

Са циљем унапређивања положаја Рома у Општини Рума, а у складу са препорукама Владе Републике Србије датим у Стратегији, локална самоуправа Општине Рума је у јуну 2017. године покренула процес израде измена и допуна Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома. Председник Општине Рума донео је Решење о

образовању Комисије за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома у Општини Рума, 6.јуна 2017.године.

Документ измена и допуна Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома у Општини Рума за период од 2017 до 2020. године (ЛАП) представља документ који је урадила Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома у Општини Рума која је именована решењем број 011-63/2017-I од 6.јуна 2017. и коју су чинили представници општине и других заинтересованих страна (јавних предузећа, институција и невладиних организација).

У Комисији за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома су следећи чланови:

1. Душан Љубишић – Начелник Општинске управе
2. Ненад Гршић – Одељење за општу управу и заједничке послове
3. Тања Дробац – Одељење за урбанизам и грађење
4. Светислав Дамјанчук – Одељење за друштвене делатности
5. Биљана Дамљановић – Одељење за финансије, привреду и пољопривреду
6. Милева Ковачевић – Одељење за локалне јавне приходе
7. Стојша Јовановић – Одељење за инспекцијске послове
8. Драган Косановић – Одељење за локални економски развој
9. Слободан Станић – ЈП „Водовод“, Рума
10. Бранко Јовичић – ЈП „Комуналац“, Рума
11. Владислава Стаменовић – ЈП „Путеви и инфраструктура“, Рума
12. Милка Павловић – „ЈУП План“, Рума
13. Драгана Стојшић – Предшколска установа „Полетерац“, Рума
14. Слободан Красић – Центар за социјални рад, Рума
15. Јелена Стојанац – Мрачевић – Дом здравља, Рума
16. Добрица Макуљевић - Спортски центар, Рума
17. Радованка Поповић- Јанковић – Црвени крст, Рума
18. Маријана Грабић – Национална служба за запошљавање, Сремска Митровица
19. Нада Петровић – ОШ „Иво Лола Рибар“, Рума
20. Сунчица Ђорђевић – ОШ „Шеста ударна војвођанска бригада“, Грабовци
21. Снежана Стојић – ОШ „Доситеј Обрадовић“, Путинци
22. Мирко Зрнић – Средња стручна школа „Бранко Радичевић“, Рума
23. Милан Пуповац – Средња пољопривредна-прехранбена школа „Стеван Петровић-Бриле“, Рума
24. Игор Садрија – Средња техничка школа „Миленко Брзак – Уча“, Рума
25. Данијела Бакула – Координатор за ромска питања
26. Златица Јовановић – Удружење Рома, Рума

Задатак Комисије је био да уради систематску и поуздану анализу новоусвојених докумената на националном нивоу, као и анализу потреба циљних група, и на основу тога

предложе Скупштини општине Рума доношење Измена и допуна Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома у општини Рума за период 2017 – 2020. године.

Овом приликом захваљујемо се свим активним учесницама/цима у процесу израде и усвајања овог документа!

Општина Рума кроз овај напор је показала да препознаје проблеме ромске популације, нарочито деце ромске националности и у складу с могућностима даје сваку врсту подршке и помоћи да се превазиђу или бар умање. Општина подржава напоре државе у вези са образовном и сваком другом инклузијом Рома. У том смислу, она опредељује сва своја расположива средства за ублажавање егзистенцијалних проблема свих грађана који су у стању потребе.

Израдом акционог плана и предлогом измена и допуна истог стварају се могућности за унапређење положаја Рома, у складу са идентификованим потребама корисника, на основу доброг познавања и дефинисања приоритетних потреба. С обзиром на ограничена буџетска средства са којима Општина располаже, потребно је јасно и прецизно утврдити приоритете деловања и усмерити активности ка дефинисаним мерама.

Акциони план је направљен према досадашњим искуствима, актуелним подацима и приоритетима, који су дефинисани у времену његовог доношења, али у његовој реализацији могуће је мењати поједине сегменте и прилагођавати их потребама грађана, јер акциони план представља развојни документ и сходно томе могуће га је допуњавати и ревидирати током имплементације.

РЕЗИМЕ:

Основа за израду измена и допуна ЛАП-а за унапређење положаја Рома у општини Рума су следећи документи:

- Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016 -2025. године
- Акциони план за примену Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025.године - од 2017 до 2018.године
- Извештај о спровођењу Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији 2016-2025, у 2016. години
- Стратешки план развоја општине Рума за период 2015-2020. године
- Извештај о имплементацији Оперативних закључака са Семинара о социјалном укључивању Рома и Ромкиња у РС

Такође, значајно је било користити податке и аргументе коју су доступни за другу Декаду Рома, која се базира на регионалној сарадњи и координацији ромских стратегија у Југоисточној Европи, као и анализу проблема сиромаштва из перспективе људског развоја, друштвеног, културног потенцијала Рома и културне политике као важног инструмента социјалне инклузије Рома.

ЛАП као званични документ Општине дефинише правце деловања општине Рума у области унапређења процеса образовања, запошљавања, становања и здравља Рома, конкретне мере и активности којима би се побољшао садашњи неповољан положај у ове четири области, као и јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање постављених циљева.

ЕЛЕМЕНТИ АКЦИОНОГ ПЛАНА:

Циљеви. оперативни циљеви који су дефинисани у складу са усвојеним Националним Акционим Планом (НАП). Дефинисани циљеви у Локалном Акционом Плану су и овом приликом нису мењани, већ су само усклађени са Националним акционим планом и Стратегијом кроз конкретизацију мера, као и усклађивање мера датих на националном нивоу, са локалним потребама и могућностима:

- **ЦИЉ 1.** УНАПРЕЂЕЊЕ УСЛОВА СТАНОВАЊА РОМСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ У ОПШТИНИ РУМА
- **ЦИЉ 2.** УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА И КВАЛИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ
- **ЦИЉ 3.** ПОВЕЋАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ РОМА У ОПШТИНИ РУМА ДО КРАЈА 2020. ГОДИНЕ
- **ЦИЉ 4.** ПОВЕЋАН ОБУХВАТ РОМА У СЕКТОРУ ПРИМАРНЕ И СЕКУНДАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ РУМА ДО КРАЈА 2020. ГОДИНЕ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ АДЕКВАТНЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
- **ЦИЉ 5.** УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ЈАВНИ ЖИВОТ И ЛОКАЛНУ ЗАЈЕДНИЦУ (СПОРТ, КУЛТУРА, ТРАДИЦИЈА, ИНФОРМИСАЊЕ И РАЗВОЈ ЦИВИЛНОГ СЕКТОРА)

Мере и задаци. Смисао мера формулисан је тако да омогућава дефинисање скупа активности које је неопходно спровести с циљем реализације мере.

Показатељи/индикатори. Показатељи су дати као показатељи активности.

Носилац активности. Реализатори активности су „носиоци активности”, који су надлежни по закону за реализацију активности и планирање одговарајућих средстава; и „учесници у реализацији активности”, односно сви други субјекти, који су у идентификовани као они који треба да допринесу реализацији активности.

Мониторинг – институције или актери надлежни за праћење спровођења дефинисаних мера и активности.

Временски рокови и потребни ресурси - Рокови се рачунају од дана објављивања Акционог плана до истека назначеног рока. Рокови у којима стоји ознака квартала иза које стоји „континуирано” означавају да се одређена активност реализује до датог рока, а после њега се реализује континуирано.

Потребни ресурси се односе и на редовна буџетска средства и донаторска средства, с обзиром на извор финансијске подршке за реализацију активности.

Локални акциони план је рађен у складу са принципима родне равноправности и једнаких могућности за све.

РЕСУРСИ – БУЏЕТ:

Процењено је да ће за реализацију Локалног акционог плана у складу са изменама и допунама за период 2017-2020. год бити укупно потребно 17.760.000,00 **динара за период од 2017-2020. године**, од чега је локална самоуправа Општине Рума обезбедила у **првој години реализације 2.760.000,00 динара (2017.године)**, а потом сваке следеће године, најмање 1 милион динара више у односу на претходну годину.

Година имплементације:	Износ од локалне самоуправе:
2017. године	2.760.000,00 динара
2018. године	3.760.000, 00 динара
2019. године	4.760.000,00 динара
2020. године	5.760.000,00 динара
Тотал:	17.760.000,00 динара

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Општина Рума поседује одређен број стручних кадрова који су својим знањем и стеченим искуством дали значајан допринос у самој изради ЛАП-а, а наравно да ће активно учествовати и у имплементацији истог.

Општина Рума ће такође својим материјалним ресурсима обезбедити да се имплементација овог документа остварује у складу са планираним активностима, и предвиђеном временском динамиком.

МЕХАНИЗМИ ЗА ПРИМЕНУ, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ ЛАП-а

Механизми за примену Локалног акционог плана за унапређивање положаја Рома у општини Рума представљају локалне структуре, сет механизма и процедура уз које ће се осигурати успешно спровођење ЛАП-а.

У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом имплементације ЛАП-а и
2. Структуре које су оперативне и носе имплементацију ЛАП-а.

За реализацију ЛАП-а одговорни су носиоци активности у оквиру својих надлежности. У случају када је за неку активност одређено више носилаца, први наведени носилац активности преузима водећу улогу и координира рад осталих носилаца.

Структуре за управљање процесом имплементације Локалног акционог плана за унапређивање положаја Рома у општини Рума представљају следећи органи и тела:

1. Општинско веће,
2. Председник Општине,
3. Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома
4. Координатор за питања Рома општине Рума

Општинско веће усваја – доноси Локални акциони план за унапређивање положаја Рома у општини Рума и обезбеђује сразмерна буџетска средства за њихову реализацију. Веће најмање једном годишње разматра извештај о имплементацији ЛАП-а, постигнутим резултатима и приоритетним пројектима, врши евентуалне измене Локалног акционог плана.

Председник Општине одређује састав и именује Комисију за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома, као тело које сачињавају представници свих сектора и релевантних институција и организација заинтересованих за развој и унапређење положаја Рома.

Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома испитује потребе грађана/ки, дефинише и предлаже стратешке приоритете, у сарадњи са надлежним институцијама, организацијама и општинским службама, утврђује предлоге годишњих акционих планова и износе потребних средстава за њихову реализацију. Комисија координира израду и прати имплементацију Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома у општини Рума и одговорна је за спровођење процеса мониторинга и евалуације. Комисија најмање једном годишње извештава Општинско веће о имплементацији ЛАП-а и постигнутим резултатима, предлаже Већу евентуалне измене ЛАП-а и приоритетне пројекте. Комисија редовно консултује и информише јавност о процесу имплементације ЛАП-а и обезбеђује транспарентност у раду и адекватну друштвену подршку.

За рад Комисије, дефинисано је неколико основних активности и именовани су носиоци, како би се јасно одредило шта и како Комисија мора да реализује у складу са принципима транспарентности у имплементацији овог документа. У табели испод, наведене су предложене активности:

Активности	Носилац активности	Индикатори резултата	Извори финансирања	Рок реализације
Прикупљање и анализа података значајних за реализацију мера предвиђених ЛАП-ом	Општина, Координатор за ромска питања	Број прикупљених података са терена; резултати истраживања	Општина Рума и други фондови	2017-2020. континуирано
Јачање капацитета чланова Комисије за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома на тему праћења (мониторинга/ евалуације) и извештавања, као и друге теме од значаја за имплементацију ЛАП-а	Општина, Координатор за ромска питања	Број тематских едукација Број одржаних састанака Комисије Врста едукација и тема које су обрађене	Општина Рума и други фондови	2017-2020. континуирано
Појединачно праћење реализације ЛАП-а (по активностима и индикаторима)	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	Извештаји и анализе о реализованим активностима	Општина Рума и други фондови	2017-2020. континуирано
Извештај о оцени успешности ЛАП-а	Комисија за унапређење Локалног	Извештаји о оцени успешности на	Општина Рума и други	2017-2020. након сваке

	акционог плана за унапређење положаја Рома	годишњем нивоу Број урађених извештаја за дефинисани период имплементације	фондови	имплементационе године
--	--	---	---------	------------------------

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) Локалног акционог плана је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Предмет праћења реализације и оцене успешности: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2017-2020. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај надлежном органу локалне самоуправе. Финална евалуација обавиће се на крају 2020. године.

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

Методe и технике мониторинга и евалуације

- За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете,), извештавање и др.
- Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома биће одговорна за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за мониторинг и евалуацију чине стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима Рома, као и представници/це корисничких група овог ЛАП-а. Комисија ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације ЛАП-а.

Након израде Локалног акционог плана промовисаће се његов садржај. Постоје разни начини промоције, али чланови Комисије су изабрали промоцију кроз медије, састанцима у самим институцијама и организацијама које су значајне и релевантне за успешну имплементацију документа.

ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ће се одвијати кроз:

- Постављање документа у електронској форми на сајт општине.
- Редовно информисање јавности о реализованим активностима преко сајта општине
- Јавне дискусије у електронским и штампаним медијима
- Округле столове, трибине и кампање са циљем подизања свести јавности о значају локалног акционог плана.

УНАПРЕЂЕЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
1. Обезбедити да деца из ромске заједнице од рођења имају једнаке шансе за рани развој и учење и да су припремљена за укључивање у обавезно образовање у општини Рума	1.1. Обезбедити идентификовање развојних и образовних потреба деце, као и потреба родитеља за различитим видовима подршке у подстицању раног развоја и учења;	Мапирање деце ван образовног система Формирање базе података о броју и потребама ромске деце предшколског узраста и редовно ажурирање формиране базе	Дефинисана база података о броју и потребама деце предшколског узраста; Ажурирана база података	Локална самоуправа Координатор за ромска питања Педагошки асистент Предшколска установа „Полетарац“ Рума Црвени крст Рума Ромска и неромска удружења грађана	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
	1.2. Обезбедити програме за родитеље и децу узраста до три године у породици, заједници и предшколској установи којима се подстичу развој и учење деце и развој родитељских	Креирати програме за родитеље и децу узраста до три године Успостављати сарадњу са другим сличним локалним Центрима за рани развој који нуде сличне програме за исту циљну групу	Број програма који су креирани и имплементирани Број остварних контаката и сарадње са другим локалним Центрима за рани развој	Предшколска установа „Полетарац“ Рума Црвени крст Рума Ромска и неромска удружења грађана	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори

вештина, као и доступност квалитетних предшколских програма за децу узраста од 3 до 5 година ¹ (целодневни, полудневни).					
1.3. У периоду од 2017 до 2020. допринети потпуном обухвату ромске деце узраста од 5.5 до 6.5 година ² квалитетним предшколским васпитањем и образовањем, пре свега кроз целодневне, али и четворочасовне програме, као и потпуни обухват и редовно похађање квалитетног припремног предшколског програма.	Обезбедити потпун обухват деце узраста од 5.5 до 6.5 година до 2020. Године	Број деце која су обухваћена квалитетним предшколским васпитањем и образовањем, пре свега кроз целодневне, али и четворочасовне програме, као и број деце која редовно похађају квалитетни припремни предшколски програма.	Предшколска установа „Полетарац“ Рума Црвени крст Рума Ромска и неромска удружења грађана	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
1.4. Обезбедити пружање додатне образовне, социјалне и здравствене подршке деци	Обезбедити континуитет у раду „Дневног боравка – Подршка ромској деци у образовању“ у наменски адаптираном простору ОШ „И.Л.Рибар“	Број деце и њихових родитеља обухваћених социо инклузивним активностима	ОШ „И.Л.Рибар“ Црвени крст Рума Предшколска установа „Полетарац“ Рума Центар за социјални рад Ромска и неромска удружења грађана	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори

¹ Усклађено са Акционим планом за преговарачко Поглавље 23.

² Усклађено са Акционим планом за преговарачко Поглавље 23.

<p>2. Обезбедити квалитетно основно и средње образовање за децу и младе из ромске заједнице, делотворну превенцију напуштања образовања и разноврсне облике додатне подршке до завршетка средњег образовања.</p>	<p>2.1. Обезбедити делотворно спровођење постојећих прописа о упису деце у основну школу како би се осигурао правовремени полазак у редовно основно образовање и спречавање неоправданог уписа у специјално основно образовање или специјална одељења редовног основног образовања за ромску децу, а посебно за децу која живе у ромским насељима и условима сиромаштва.</p>	<p>Пратити спровођење постојећих прописа о упису деце у основну школу како би се осигурао правовремени полазак у редовно основно образовање и спречавање неоправданог уписа у специјално основно образовање или специјална одељења</p>	<p>Број деце ромске националности која похађају редовно основно образовање</p> <p>Број деце ромске националности која су уписана у специјално основно образовање или специјална одељења и сарадња са интересорном комисијом</p>	<p>Основне и средње школе у општини Рума</p> <p>Ромска и неромска удружења грађана</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p>
	<p>2.2. Унапредити упис ромске деце у средње школе путем мера афирмативног уписа у средње образовање за све ромске ученике који заврше основно образовање и имају услове за наставак школовања у средњем образовању, као и редовно похађање средњих школа.</p>	<p>Развити кроз имплементацију Локалног акционог плана нове мере којима би се подстакла деца ромске националности да уписују и завршавају средњу школу (стипендије, награде, путовања...)</p>	<p>Број деце ромске националности која похађају средње школе</p> <p>Број деце ромске националности која су користила мере афирмативног уписа</p> <p>Број иновативних подстицајних мера за децу ромске националности која похађају средњу школу</p>	<p>Средње школе у општини Рума</p> <p>Ромска и неромска удружења грађана</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>

<p>3. Обезбедити делотворне и ефикасне механизме за препознавање различитих облика дискриминације припадника ромске заједнице, њихову превенцију и интервенисање у случају дискриминације.</p>	<p>3.1 Развијати образовне установе као инклузивне, интеркултуралне, недискриминаторне и безбедне средине за ромску и сву другу децу кроз развој инклузивног образовног окружења, заснованог на уважавању различитости и промовисању равноправности, права детета и људских права.</p>	<p>Развијати делотворне механизме за препознавање дискриминације на локалном нивоу у Општини Рума</p> <p>Обезбедити едукације на тему инклузивне, интеркултуралне, недискриминаторне и безбедне средине за просветне раднике</p>	<p>Развијени механизми</p> <p>Број едукација</p> <p>Врста тема</p>	<p>Локална самоуправа</p> <p>Ромска и неромска удружења грађана</p> <p>Основне и средње школе</p> <p>Предшколска установа „Полетарац“ Рума</p> <p>Црвени крст Рума</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>
<p>4. Обезбедити услове за изражавање идентитета, неговање језика и културе и остваривање свих мањинских права Рома и Ромкиња у образовању.</p>	<p>4.1. Обезбедити спровођење мера које ће допринети јачању и очувању ромског језика и идентитета, као и инклузији Рома и Ромкиња у друштво насупрот њиховој асимилацији</p>	<p>Обезбедити да се у основним и средњим школама створе услови за изражавање идентитета, неговање језика и културе и остваривање свих мањинских права Рома и Ромкиња у образовању.</p>	<p>Број деце која имају могућност да негују свој језик у образовним установама</p> <p>Број школа које су обезбедиле предмет: ромски језик са елементима националне културе</p>	<p>Основне и средње школе у Општини Рума</p> <p>Ромска и неромска удружења грађана</p> <p>Педагошки асистент</p> <p>Наставници ромског језика</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Министарство просвете, науке и технолошког развоја</p>
<p>5. Обезбедити већи обухват Рома и Ромкиња у студентској популацији и образовање ромских стручњака у областима од значаја за ромску</p>	<p>5.1. Обезбедити подршку младим Ромима и Ромкињама који са успехом завршавају четворогодишње</p>	<p>Обезбедити професионалну оријентацију младим Ромима и Ромкињама који са успехом завршавају четворогодишње ради квалитетнијег одабира даљег школовања.</p>	<p>Број младих младих Рома и Ромкиња којима је обезбеђена професионална оријентација.</p>	<p>Средње школе у Општини Рума</p> <p>Ромска и неромска удружења грађана</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне</p>

<p>заједницу и спровођење <i>Стратегије</i></p>	<p>средње образовање у припремама за упис, каријерном вођењу и даљем школовању.</p>			<p>Национална служба за запошљавање</p>		<p>самоуправе Други донатори</p>
<p>6. Обезбедити квалитетно основно и средње образовање за младе и одрасле из ромске заједнице који немају искуство школовања или су рано напустили образовање, као и разноврсне облике додатне подршке како би им омогућили да заврше средњошколско образовање и стицање квалификација за рад.</p>	<p>6.1. Уредити и унапредити основно и средње образовање младих и одраслих који се нису школовали или су напустили школу</p>	<p>Обезбедити могућности за завршавање основног и средњег образовања за младе и одрасле Роме и Ромкиње који се нису школовали или су напустили школу кроз програме Друга шанса и слично.</p>	<p>Број младих и одраслих Рома и Ромкиња који су заинтересовани и мотивисани да наставе школовање, или да се преквалификују према потребама тржишта рада.</p>	<p>Основне и средње школе у Општини Рума Ромска и неромска удружења грађана Национална служба за запошљавање</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе</p>

УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА РОМА

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
2. Превенција и смањење дискриминације Рома и Ромкиња на тржишту рада.	<p>2.1. Обезбедити ефикасну примену Закона о забрани дискриминације у односу на област приступа тржишту рада, запошљавања и права по основу рада.</p> <p>2.2. Подизати свест друштва (и ромске заједнице) о значају забране дискриминације и механизмима заштите од дискриминације.</p>	Едуковати све заинтересоване стране у Општини Рума, о ефикасној примени Закона о забрани дискриминације	Број одржаних едукација	<p>Локална самоуправа</p> <p>Координатор за ромска питања</p> <p>Удружења грађана</p>	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>
3. Повећати конкурентност припадника ромске националне мањине на тржишту рада.	3.1. Активно промовисати и развијати политике и мере које имају за циљ повећавање запошљивости лица ромске националности, са посебним фокусом на категорије вишеструко	Едуковати све заинтересоване стране у Општини Рума, о потреби за креирање и примену мера које имају за циљ повећавање запошљивости лица ромске националности, са посебним фокусом на категорије вишеструко рањивих лица.	<p>Број одржаних едукација</p> <p>Број објављених текстова, чланака, и др. о политикама и мерама које имају за циљ</p>	<p>Локална самоуправа</p> <p>Координатор за ромска питања</p> <p>Удружења грађана</p>	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>

	<p>рањивих лица.</p> <p>3.2. Укључити већи број незапослених лица ромске националности у програм функционалног основног образовања одраслих и додатног образовања и обуке ради стицања додатних знања, вештина и компетенција ради конкурентнијег иступања на тржишту рада.</p>	<p>Промовисати политике и мере које имају за циљ повећавање запошљивости лица ромске националности у складу са начинима дефинисаним овим ЛАП-ом.</p> <p>Организовати програме функционалног основног образовања одраслих и додатног образовања и обуке ради стицања додатних знања, вештина и компетенција ради конкурентнијег иступања на тржишту рада.</p>	<p>повећавање запошљивости лица ромске националности у складу са начинима дефинисаним овим ЛАП-ом.</p> <p>Број организованих програма основног образовања одраслих и додатног образовања и обуке ради стицања додатних знања, вештина и компетенција ради конкурентнијег иступања на тржишту рада.</p> <p>Број Рома и Ромкиња укључених у поменуте програме.</p>	<p>Национална служба за запошљавање</p> <p>Специјализоване установе/профитни сектор за организовање програма функционалног основног образовања одраслих и додатног образовања и обуке ради стицања додатних знања, вештина и компетенција ради конкурентнијег иступања на тржишту рада.</p>		
<p>4. Подстицати запошљавање и економско оснаживање Рома и Ромкиња са посебним фокусом на категорије вишеструко рањивих.</p>	<p>4.1. Развијати и спроводити афирмативне мере финансијске и нефинансијске подршке са циљем подршке запошљавању и економском оснаживању пословних активности Рома и Ромкиња.</p> <p>4.2. Подстицати развој ромског предузетништва</p>	<p>На локалном нивоу дефинисати јасне афирмативне мере финансијске и нефинансијске подршке са циљем подршке запошљавању и економском оснаживању пословних активности Рома и Ромкиња.</p> <p>Омогућити Ромима олакшице у покретању сопственог посла, подстицати предузетништво код Рома у општини Рума.</p>	<p>Иновативне афирмативне мере, број и врста</p> <p>Број новооснованих предузетничких фирми у општини Рума, чији су оснивачи ромске националности</p>	<p>Национална служба за запошљавање</p> <p>Удружења грађана</p> <p>Агенција за привредне регистре</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2018-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>

<p>5. Повећати број Рома и Ромкиња запослених у органима јавне власти.</p>	<p>5.1.Подстицати запошљавање Рома и Ромкиња у институцијама на локалном нивоу, у сагласности са органима локалних самоуправа и у складу са фискалним ограничењима.</p>	<p>Омогућити кроз афирмативне мере веће запошљавање припадника ромске заједнице у институцијама на локалном нивоу.</p>	<p>Број Рома и Ромкиња запослених у институцијама на локалном нивоу</p>	<p>Национална служба за запошљавање Удружења грађана Локалне институције</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2018-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други извори</p>
--	---	--	---	--	---	--

УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА РОМА

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
1. Развити подржавајуће окружење за развој и здравље Рома и Ромкиња.	1.1. Повећати број Рома и Ромкиња који користе јавно-здравствене програме и активности које утичу на неповољне услове за развој и здравље Рома и Ромкиња уз нагласак на оне код којих је вулнерабилност највише изражена.	Интензивирати рад на терену, како би се повећао број Рома и Ромкиња који користе јавно-здравствене програме	Број Рома и Ромкиња који користе јавно-здравствене програме Број Рома и Ромкиња који су додатно осетљиви због различитих критеријума вулнерабилности	Дом здравља Ромска медијаторка	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2018-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
2. Унапредити развој и здравље ромске деце.	2.1. Унапредити приступ правовременој и свеобухватној антенаталној здравственој заштити и обезбедити циљане превентивне програме у ромској заједници за труднице 2.2. Повећати обухват ромске деце имунизацијом и обезбедити програм за побољшање ухрањености ромске деце.	Организовати програме за рад са трудницама ромске националности, посебно младим девојкама, првороткама Обезбедити повећање обухвата ромске деце имунизацијом и обезбедити програм за побољшање ухрањености ромске деце.	Број организованих превентивних програма за труднице Број трудница и узрастна структура трудница које су похађале програме Број деце која су обухваћена имунизацијом Број деце и родитеља која су укључена у неки од програма за	Дом здравља Ромска медијаторка Удружења грађана	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2018-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори

	2.3. Унапредити капацитете здравствених радника патронажних, педијатријских и саветодавних служби да одговоре на развојне потребе ромске деце и адолесцената		побољшање ухрањености.			
3. Унапредити здравље Рома и Ромкиња у области хроничних незаразних болести и репродуктивног здравља.	3.1. Унапредити приступ услугама за заштиту репродуктивног здравља жена и рано откривање хроничних незаразних обољења. 3.2. Подићи ниво информисаности и свести Рома и Ромкиња о ризичном понашању за очување здравља.	Организовати програме за бољи приступ услугама за заштиту репродуктивног здравља жена и рано откривање хроничних незаразних обољења у установама здравствене заштите у Општини Рума. Обезбедити повећање информисаности Рома и Ромкиња о ризичном понашању за очување здравља кроз превентивне програме, радионице, едукације.	Број организованих програма за бољи приступ услугама за заштиту репродуктивног здравља жена и рано откривање хроничних незаразних обољења у установама здравствене заштите у општини Рума Број информисаних Рома и Ромкиња о ризичном понашању за очување здравља кроз превентивне програме	Дом здравља Ромска медијаторка Удружења грађана Црвени крст Рума	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2018-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
4. Промовисати здраве стилове живота и унапредити обухват Рома и Ромкиња превентивним здравственим активностима.	4.1 Организовати здравствено-васпитни рад и едукацију Рома и Ромкиња о здравим стилима живота и унапредити хигијенско-епидемиолошке услове у насељима.	Организовати едукације Рома и Ромкиња о здравим стилима живота и унапредити хигијенско-епидемиолошке услове у насељима у свим насељеним местима општине Рума.	Број Рома и Ромкиња који су похађали едукације о здравим стилима живота и унапредити хигијенско-епидемиолошке услове у насељима.	Дом здравља Црвени крст Рума Ромска медијаторка Удружења грађана	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори

УНАПРЕЂЕЊЕ СТАНОВАЊА РОМА

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
1. Стварати просторно-планске предуслове за унапређење становања у одрживим ромским насељима.	1.1. Израда планске документације	Усвајање Плана генералне регулације општине Рума	Број израђених или ажурираних урбанистичких планова	Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе
2. Стварати нормативне предуслове за решавање имовинско-правног статуса парцела и објеката у одрживим ромским насељима са коначним циљем легализације и унапређења стамбених објеката у овим насељима.	2.1. Унапређење правног и стратешког оквира	Регулисање имовинско-правни статус појединачних стамбених објеката и припадајућих грађевинских парцела	Број поднетих предлога Број решених предмета	Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
	2.2. Пружање подршке становништву	Пружање правне помоћи становништву ромске националности у прибављању и подношењу захтева за решавање имовинско-правних статуса појединачних парцела	Број подржаних грађана Број случајева пружене помоћи код легализације објеката и у другим имовинским односима	Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори

3. Унапредити комуналну инфраструктуру ромских насеља.	3.1. Унапређење стратешког оквира и рад са становништвом	Израда планова за изградњу или адаптацију постојећих комуналних мрежа у складу са потребама корисника	Израђени планови	Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
	3.2. Изградња инфраструктуре	У оквиру постојећих комуналних предузећа изградити потребну инфраструктуру и прикључке на објекте уз прибављање адекватних грађевинских и употребних дозвола.	Број прикључених домаћинстава на комунале мреже	Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
4. Унапредити стандарде становања.	4.1. Развијање стамбених програма и пружање техничке и финансијске подршке	Подршка уређењу постојећих правно регулисаних домаћинстава		Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори
5. Спровести програме изградње станова за социјално становање	5.1. Развијање и примена стамбених програма и програма социјалног становања	Дефинисање плана и програма за исељавање ромске популације из нехигијенског насеља Рупе Израда студија о разлозима и оправданости расељавања, информисање становника насеља, обезбеђивање адекватног смештаја и пружање социјално-економске подршке	Припремљен план и програм Изражена и усвојена Студија расељавања	Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП	Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома	2017-2020. Континуирано Буџет локалне самоуправе Други донатори

		<p>Рушење и санација нехигијенског насеља Рупе</p> <p>Изградња социјалних станова за 36 ромских породица</p>				
	<p>5.2.Развијање финансијских и институционалних механизма и подршка корисницима</p>			<p>Општинска управа Општинска ЈП и ЈКП</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. Континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>

ОСТАЛЕ ОБЛАСТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЛАП-а И УНАПРЕЂЕЊА ПОЛОЖАЈА РОМА У ОПШТИНИ РУМА:

Мера	Задатак	Индикатор	Носилац активности	Мониторинг	Временски рок/извори финансирања
Обезбедити рад Комисије за имплементацију ЛАП-а	<ul style="list-style-type: none"> • Организовати рад Комисије за имплементацију ЛАП-а, и одржавати састанке минимум 1 месечно и чешће по потреби • Обезбедити дневнице за рад чланова Комисије 	<p>Број одржаних састанака Комисије за имплементацију ЛАП-а</p> <p>Износ дневница потребних за рад чланова комисије</p>	<p>Локална самоуправа</p> <p>Комисија за имплементацију ЛАП-а</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p>
Обезбедити едукације за чланове Комисије	<ul style="list-style-type: none"> • Организовати едукације годишње (Теме: планирање детаљног плана за наредну годину, мониторинг и евалуација плана и извештавање) и друге теме од значаја 	<p>Број одржаних едукација</p> <p>Врста едукација и теме</p>	<p>Локална самоуправа</p> <p>Комисија за имплементацију ЛАП-а</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p>
Омогућити реализацију културних и спортских догађаја везаних за Роме у општини Рума	<ul style="list-style-type: none"> • Организовање културних манифестација • Организовање спортских догађаја 	<p>Број реализованих културних манифестација</p> <p>Број реализованих спортских манифестација</p>	<p>Удружења грађана која се баве ромима и ромска удружења</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>
Реализовати конкурсе за ромска и неромска удружења грађана за имплементацију мера дефинисаних ЛАП-ом	<ul style="list-style-type: none"> • Организовати конкурсе за избор НВО која ће реализовати активности из ЛАП-а 	<p>Број конкурса за удружења грађана</p> <p>Износ додељен удружењима</p> <p>Број и врста подржаних пројеката</p>	<p>Локална самоуправа</p>	<p>Комисија за унапређење Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома</p>	<p>2017-2020. континуирано</p> <p>Буџет локалне самоуправе</p> <p>Други донатори</p>